

Weg van je wortels

De afstand tussen overgrootouders en achterkleinkinderen

Mensen blijven meestal niet wonen op de plek waar ze geboren zijn. In de loop der tijd raken mensen door verhuizingen vaak steeds verder verwijderd van hun geografische wortels. Dat geldt niet alleen voor de afstand tot hun eigen geboorteplaats, maar ook tot de geboorteplaats van hun ouders, grootouders en overgrootouders. Binnen Nederland zijn er echter wel verschillen. Vanuit de ene plaats of regio zijn generaties veel minder over het land uitgezworven dan vanuit de andere.

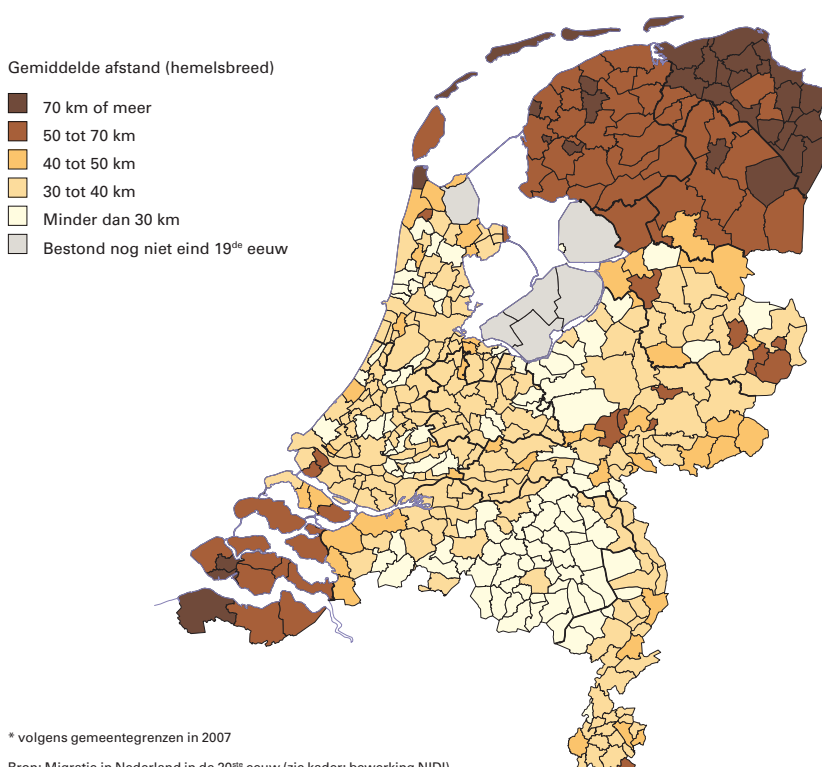
Uitgaande van de geboorteplaats van 1,4 miljoen personen die tussen 1880 en 1900 zijn geboren, blijkt dat anno 2007 meer dan de helft van hun kinderen (57%) in diezelfde plaats woont. Voor een generatie later, hun kleinkinderen, is dat afgenomen tot 38 procent. Van hun achterkleinkinderen woont 24 procent er in 2007 ook nog. De gemiddelde afstand tot de geboorteplaats van de eind 19de eeuw geboren personen neemt per generatie dan ook toe: voor de kinderen is die afstand 18 kilometer, voor de kleinkinderen 29 kilometer en voor de achterkleinkinderen 41 kilometer.

Uit de kaart blijkt dat van de personen geboren in de noordelijke provincies en Zeeland de achterkleinkinderen met een gemiddelde afstand van meer dan 50 kilometer het verst zijn uitgezworven. In grote delen van de provincie Groningen en op de Friese Waddeneilanden – met startkilometers over zee – is dat gemid-

deld zelfs meer dan 70 kilometer. Vooral in het oosten van Noord-Brabant en in de Gelderse Vallei wonen achterkleinkinderen juist relatief dicht bij de geografische wortels van hun overgrootouders. Dat geldt ook voor de van oudsher sterk lokaal georiënteerde gemeenschappen als Katwijk, Staphorst, Bunschoten-Spakenburg, Volendam en Urk. Vanuit Bunschoten zijn de achterkleinkinderen het minst verspreid met een gemiddelde afstand van 14 kilometer, en woont 44 procent nog steeds in de gemeente zelf. Op Schiermonnikoog, qua afstand het andere uiterste met een gemiddeld afstand van 118 kilometer, geldt dat voor slechts 4 procent. Hoewel er grote regionale verschillen zijn, waren de verhuisafstanden over generaties in de 20ste eeuw toch minder groot dan we misschien denken.

Peter Ekamper, NIDI, en **Gerrit Bloothoof**, Universiteit Utrecht

De afstand tussen de woongemeenten van achterkleinkinderen (in 2007) en de geboortegemeente van hun overgrootouders (geboren tussen 1880 en 1900) per geboortegemeente* van de overgrootouders

* volgens gemeentegrenzen in 2007

Bron: Migratie in Nederland in de 20ste eeuw (zie kader; bewerking NIDI).

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding wordt op prijs gesteld. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Nico van Nimwegen, hoofdredacteur Harry van Dalen, redacteur Peter Ekamper, (web)redacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Abonnementen	gratis
Basisontwerp	Harmine Louwé
Druk	www.nadorpdruk.nl

MIGRATIE IN NEDERLAND IN DE 20STE EEUW INTERACTIEF IN KAART

Waar zijn de voorouders van de huidige inwoners van een plaats geboren, en waar wonen tegenwoordig de nakomelingen van hen die daar een eeuw geleden zijn geboren? Op deze vragen geeft een nieuwe website van het Meertens Instituut KNAW het antwoord voor maar liefst vier generaties: www.meertens.nl/migmap. Interactieve kaarten geven voor elke gemeente in Nederland niet alleen aan waar de huidige inwoners die in 2007 tussen 30 en 50 jaar oud waren, zijn geboren, maar tonen dat ook voor hun ouders, grootouders en overgrootouders. Daarnaast is de verspreiding van kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen van eind 19de eeuw geboren personen in kaart gebracht. Dit project is een samenwerking van het Meertens Instituut en de Universiteit Utrecht, met advies vanuit het NIDI. Het project is tot stand gekomen met steun van CLARIN-NL.